

ZASADY PREWENCJI I POSTĘPOWANIA W PRACY DUSZPASTERSKIEJ Z OSOBAMI MAŁOLETNIAMI W DIECEZJI PŁOCKIEJ

I. NORMY OGÓLNE

1. Dobro osoby, zwłaszcza małoletniej, jest przedmiotem szczególnej troski Kościoła.
2. Wyrazem tej troski są poniższe Zasady Prewencji i Postępowania w Pracy Duszpasterskiej z Dziećmi i Młodzieżą w Diecezji Płockiej, przeznaczone do stosowania we wszystkich parafiach, wspólnotach, dziełach i instytucjach w Diecezji Płockiej.
3. Nietykalność cielesna osób małoletnich jest nienaruszalna. Niedopuszczalne jest również stosowanie kar cielesnych.
4. Szczególnym naruszeniem zasady ochrony dobra osób małoletnich są wszelkie formy ich wykorzystywania, zwłaszcza seksualnego.
5. Kościół chroni przed wykorzystaniem także osoby pełnoletnie z różnymi formami niepełnosprawności, zwłaszcza intelektualnej.
6. Niedopuszczalne jest, w szczególności ze strony osób duchownych, tolerowanie jakichkolwiek zachowań noszących znamiona wykorzystania osób małoletnich, a zwłaszcza seksualnego.
7. Posiadanie wiedzy o faktycznych lub prawdopodobnych przypadkach wykorzystania seksualnego zawsze wymaga podjęcia odpowiednich działań, zgodnych z prawem kościelnym i polskim.

II. NORMY SZCZEGÓŁOWE

8. Osoby małoletnie nie powinny przebywać w mieszkaniach osób duchownych i zakonnych, zwłaszcza w pojedynkę. Jeżeli ich dobro wymaga indywidualnego spotkania, nie może odbywać się ono w warunkach odizolowanych, a osoba przeprowadzająca takie spotkanie powinna zatroszczyć się o jego

transparentność. Indywidualnych spotkań z osobami małoletnimi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Zarówno ich pora, jak i liczba powinny uwzględniać dobro osób małoletnich.

9. Zachęca się, by w spotkaniach organizowanych dla małoletnich (spotkania ministrantów, scholi, dziecięcych grup modlitewnych itp.) uczestniczyli także przedstawiciele rodziców lub inne osoby dorosłe.
10. Zabrania się indywidualnych wyjazdów duchownego z osobą małoletnią.
11. Zabrania się przewożenia osób małoletnich poniżej 15. roku życia bez opiekuna, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu dziecka.
12. Należy zwrócić szczególną uwagę na przypadki werbalnego naruszania godności osób małoletnich, której wyrazem jest erotyzacja języka.
13. Zabrania się częstowania osoby małoletniej alkoholem, papierosami, narkotykami i innymi środkami odurzającymi.
14. W kontaktach z małoletnimi niedopuszczalne jest pozostawanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających przez duchownych, personel sprawujący opiekę nad wychowankami oraz przez inne osoby.
15. Niedozwolone są wszelkie zachowania, które stanowią przekraczanie granic intymności osób małoletnich. Zasada ta powinna obowiązywać szczególnie w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, toalety itp. Zabronione jest zwłaszcza nagrywanie lub wykonywanie zdjęć we wskazanych miejscach. Duchowny nie powinien także wyręczać osób małoletnich w czynnościach natury osobistej.
16. W przypadku organizowania wyjazdów z udziałem osób, które nie ukończyły 18. roku życia, należy stosować zasady organizacji wypoczynku oraz innych wyjazdów określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 roku (Dz. U. z dnia 5 kwietnia 2016 roku, poz. 452).
17. Wszelkiego rodzaju wycieczki i wyjazdy jedno- i wielodniowe powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii rodzaju transportu, zakwaterowania, planu dnia oraz bezpieczeństwa. Należy także zadbać o stosowne ubezpieczenia, zgodnie z wymogami prawa polskiego albo krajów, na których terytorium będą w czasie wyjazdu przebywać wychowankowie oraz ich opiekunowie.

18. Duchowny organizujący wyjazd, o którym mowa w pkt 16, zobowiązany jest do weryfikacji osób pełniących funkcję opiekuna w rejestrze prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z dnia 16 czerwca 2016, poz. 862); winien także uzyskać od opiekuna zaświadczenie o niekaralności zgodnie z aktualnym stanem Krajowego Rejestru Karnego.
19. Instytucje kościelne, które zapewniają osobom małoletnim dostęp do Internetu, są zobowiązane podejmować wszelkie działania zabezpieczające przed dostępem do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju (treści erotyczne, pornograficzne, przemocowe itp.). Należy zapewnić, by na wszystkich komputerach znajdujących się na terenie placówki z dostępem do Internetu było zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie filtrujące treści internetowe, oprogramowanie monitorujące korzystanie z Internetu, oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall. Niniejszy punkt nie dotyczy sytuacji, w których wychowankowie korzystają z Internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci.
20. Każdemu podopiecznemu należy przydzielić indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie parafii oraz poinformować go o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy.
21. Upoważniony do nadzoru opiekun ma obowiązek poinformowania podopiecznych o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
22. Podmioty kościelne są zobowiązane do zapewnienia stałego dostępu do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
23. Osoba odpowiedzialna za dostęp do Internetu powinna sprawdzać okresowo, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści, o których mowa w pkt 19. W przypadku ich znalezienia należy ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
24. Normy wchodzi w życie z dniem 5 grudnia 2018 roku. Wszyscy duchowni są zobowiązani do zapoznawania się ze zmianami, które każdorazowo będą się ukazywać na stronie diecezjalnej.

ANEKS

PROCEDURA INTERWENCJI WOBEC UZYSKANIA INFORMACJI O PRAWDOPODOBIENSTWIE SKRZYWDZENIA OSOBY MAŁOLETNIJ

1. Obowiązek zgłoszenia do organów ścigania spoczywa na każdym, kto posiadał wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego, o których mowa w art. 197§ 3 i 4 kk (zgwałcenie lub wymuszenie do poddania się innej czynności seksualnej), art. 198 kk (seksualne wykorzystanie bezradności lub niepoczytalności innej osoby) oraz art. 200 kk (obcowanie płciowe z osobą małoletnią lub doprowadzenie jej do poddania się czynnościom seksualnym). Jeżeli domniemanym sprawcą takiego czynu jest osoba duchowna, zgłoszenie do właściwych organów państwa musi dokonać się w trybie opisanym w Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia (Aneks nr 2. Procedura postępowania).
2. Niezależnie od tego, czy fakt skrzywdzenia ujawnia sam skrzywdzony; osoba trzecia, która wie od skrzywdzonego, że w stosunku do niego używa się przemocy fizycznej i psychicznej; konkretna osoba, która zdradza symptomy doznania krzywdy, ale nie chce lub ze względu na swoje ograniczenia nie jest w stanie o tej krzywdzie powiedzieć czy też wiedza o skrzywdzeniu pochodzi z przekazu medialnego, osoba kompetentna ma obowiązek podjąć stosowne działania przewidziane prawem.
3. Osobami kompetentnymi, do których należy zwracać się w sytuacji prawdopodobnego nadużycia seksualnego wobec małoletnich popełnionych przez osoby duchowne, zakonne lub pracowników instytucji kościelnych Diecezji Płockiej, są:
  - a) proboszcz w przypadku parafii,
  - b) dyrektor w przypadku kościelnej placówki szkolno-wychowawczej, opiekuńczo-wychowawczej itp.,
  - c) prezes w przypadku fundacji lub stowarzyszenia.
  - d) kierownik wycieczki w przypadku jakiegokolwiek wyjazdu.

4. Osoby, o których mowa w pkt 3, po poinformowaniu rodziców lub opiekunów prawnych osoby małoletniej, są zobowiązane zgłosić sprawę Delegatowi Biskupa Płockiego ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży (zwanemu dalej Delegatem), którego dane kontaktowe znajdują się na stronie internetowej Diecezji Płockiej. Obowiązek ten dotyczy także przypadków domniemanego wykorzystania osoby małoletniej popełnionych przez osoby duchowne i zakonne oraz pracowników świeckich niepodlegających bezpośrednio jurysdykcji Biskupa Płockiego.
5. W przypadku, gdy domniemanym sprawcą jest osoba, o której mowa w pkt 3, zgłoszenie zostaje przekazane bezpośrednio Delegatowi.
6. Zgłoszenie, o którym mowa w pkt 4, powinno mieć formę pisemną i zawierać dane personalne zgłaszającego, domniemanej ofiary, domniemanego sprawcy oraz ogólny opis okoliczności zdarzenia.
7. Delegat przyjmujący zgłoszenie upewnia się, czy o domniemanym wykorzystaniu osoby małoletniej, o którym mowa w art. 240 kk, w związku z art. 197§ 3 i 4 kk, art. 198 kk oraz art. 200 kk, zostało złożone zgłoszenie do właściwych organów ścigania. Jeśli nie zostało złożone, obowiązek ten spoczywa na Delegacie.
8. Obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organów powołanych do ścigania przestępstw, opisywany w pkt 6, nie powstaje, jeżeli stosowne zawiadomienie już zostało złożone.
9. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy duchownego inkardynowanego do Diecezji Płockiej, należy odsunąć go od obowiązków wynikających z pełnionego urzędu, zgodnie z przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego i Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia z 8 października 2014 roku (nowelizacja 6 czerwca 2017 r.).
10. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy osoby świeckiej, zatrudnionej w instytucjach diecezjalnych na podstawie umowy o pracę albo innego stosunku prawnego, należy taką osobę niezwłocznie odsunąć od pełnienia obowiązków służbowych.
11. W przypadku, gdy krzywda zostaje ujawniona w trakcie sakramentu pokuty, należy usilnie zachęcić penitenta do zgłoszenia tego przypadku kompetentnej osobie, o której mowa w pkt 3 lub Delegatowi Biskupa.

12. W przypadku otrzymania informacji o możliwości popełnienia nadużycia wobec małoletnich, które zgodnie z prawem polskim, a zwłaszcza z Kodeksem karnym, może wypełniać znamiona opisanego tam czynu przestępczego, a domniemanym sprawcą jest tzw. osoba trzecia, czyli ani duchowny inkardynowany do Diecezji Płockiej, ani inny duchowny, ani współpracująca osoba świecka, należy postępować zgodnie z normami prawa państwowego, z uwzględnieniem przepisów o obowiązku zawiadamiania o popełnieniu przestępstwa. Zawsze jednak należy mieć na względzie dobro osoby pokrzywdzonej i postępować w ten sposób, aby powstrzymać dalsze krzywdzenie tej osoby.

13. Przyjmującemu zgłoszenie, nie wolno ujawniać zawartych w nim informacji osobom postronnym. Należy poinformować zgłaszającego, że w przypadku, gdy istnieje prawdopodobieństwo popełnienia nadużycia wobec osoby małoletniej, które zgodnie z prawem Kościoła stanowi przestępstwo, uzyskane informacje będą podstawą czynności procesowych, których zakres określi w swoim dekrete Biskup Diecezjalny.

14. Przyjmujący zgłoszenie ma obowiązek poinformować zgłaszającego o przebiegu procedury kościelnej, a także o możliwości zgłoszenia sprawy państwowemu wymiarowi sprawiedliwości, także w przypadku przestępstw nieobjętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w pkt. 1.